

ПРОГРАМИ

УДК 378.048.2

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ШКОЛАХ АКАДЕМІЧНОГО ТИПУ”

Биркун Л. В.

lbyrkun@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-1167-6810>

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Дата надходження 03.05.2020. Рекомендовано до друку 31.05.2020.

Анотація. Ця програма розроблена згідно вимог освітньо-професійної навчальної програми (“2017 Теорія та методика навчання української мови і літератури та іноземної мови в старшій профільній школі”) підготовки студентів другого (магістерського) освітнього рівня спеціальності / напряму 2016 014 01 Середня освіта (Українська мова і література) для спеціалізації “Учитель загальноосвітньої профільної школи III ступеня академічного типу (спеціалізована школа, гімназія, колеґіум, лицей)”.

Ключові слова: інноваційні підходи до розуміння навчально-методичного забезпечення, усвідомлення значимості освітніх документів, методичні публікації, метод джигсо як інтенсивний обмін ресурсами, портфоліо ресурсного курсу, схеми аналізу й оцінювання текстів, наочності, вправ і завдань уроків підручника, виявлення рівнів комунікативної орієнтованості, мультимодальності та рефлексивності вправ і завдань, рефлексивні щоденники, модифікація уроків тематичних циклів підручників, адаптація автентичних текстів та наочності до цілей навчання, принципи створення навчальних матеріалів для учнів і учнями, розробка мультимодальної наочності, вибір і розробка різнотипного навчально-методичного забезпечення, створення деталізованих конспектів уроків на основі вітчизняних та зарубіжних навчально-методичних комплектів, вимоги до навчання іноземної мови в школах академічного типу, формування професійної педагогічної компетентності студентів як майбутніх вчителів старшої школи, методична компетентність майбутніх вчителів, критичне та креативне мислення, проектування психологічно безпечного й комфортного навчального середовища, уміння планування й використання різних видів навчально-методичного забезпечення в старшій школі, створення методичного портфоліо як основного засобу оцінювання навчальних досягнень студентів у розумінні, використанні й розробці навчально-методичного забезпечення.

Биркун Л. В. Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка

Программа учебной дисциплины “Учебно-методическое обеспечение процесса обучения иностранным языкам в школах академического типа”

Аннотация. Эта программа разработана согласно требований образовательно-профессиональной учебной программы (“2017 Теория и методика обучения украинского языка и литературы и иностранного языка в старшей профильной школе”) подготовки студентов второго (магистерского) образовательного уровня специальности 2016 014 01 Среднее образование (Украинский язык и литература) для специализации “Учитель общеобразовательной профильной школы III ступени академического типа (специализированная школа, гимназия, коллегіум, лицей)”.

Ключевые слова: инновационные подходы к пониманию учебно-методического обеспечения, осознание значимости образовательных документов, методические публикации, метод джигсо как интенсивный обмен ресурсами, портфоліо ресурсного курса, схемы анализа и оценивания текстов, наглядности, упражнений и заданий уроков учебника, выявление уровней коммуникативной ориентированности, мультимодальности, и рефлексивности упражнений и заданий, рефлексивные дневники, модификация

уроков тематических циклов учебников, адаптация аутентичных текстов и наглядности к целям обучения, принципы создания учебных материалов для учеников и учениками, разработка мультимодальной наглядности, отбор и разработка разнотипного учебно-методического обеспечения, создание детализированных конспектов уроков на основе отечественных и зарубежных учебно-методических комплектов, требования к обучению иностранного языка в школах академического типа, формирование профессиональной педагогической компетентности студентов как будущих учителей старшей школы, методическая компетентность будущих учителей, критическое и креативное мышление, проектирование психологически безопасной и комфортной учебной среды, умения планирования и использования разных видов учебно-методического обеспечения в старшей школе, создание курсового портфолио как основного средства оценивания учебных достижений студентов в понимании, использовании и разработке учебно-методического обеспечения.

Byrkun L. V. Kyiv National Taras Shevchenko University

Programme of the academic course “Provision (resources) for education and teaching foreign languages in schools of academic type”

Abstract. This program is designed according to the requirements of educational professional instructional program (“2017 Theory and Methods of Teaching the Ukrainian Language and Literature and Foreign Languages in Specialist Philology High School) of preparing students of the second (master) educational level for the specialty 2016 014 01 Secondary Education (the Ukrainian Language and Literature) for the specialization “Teacher of General- Education Specialist Philology Schools of Academic Type for Older Pupils (Specialized School, Gymnasium, Collegium, Lyceum).

Key words: innovative approaches to modern understanding of provision (resources) for education and teaching, significance of educational documents, research publications on methods, jigsaw method as an intensive exchange of resources, resource course portfolio, schemes of analysis and evaluation of texts, visuals, exercises and tasks of the textbook lessons, finding levels of communicative orientation, multimodality and reflexivity of exercises and tasks, reflexive diaries, modification of lessons from textbook thematic cycles, adaptation of authentic texts and visuals to the teaching aims, principles of teaching materials development for students/pupils and by students/pupils, development of multimodal visuals, selection and development of different types of provision (resources) for education and teaching, designing detailed teacher’s notes for lessons on the basis of home and foreign course books, requirements to teaching a foreign language in schools of academic type, formation of professional pedagogic competence of high school student teachers, competence of student teachers on methods, critical and creative thinking, designing psychologically safe and comfortable learning environment, skills of planning and using different types of provision (resources) for education and teaching in senior grades of secondary school, creation of the course portfolio as the main means of evaluation of learning achievements of student teachers in understanding, using and developing provision (resources) for education and teaching.

Цілі дисципліни а) ознайомити студентів зі змістом і вимогами основних освітніх документів, що стосуються іноземних мов (ІМ), б) навчити аналізувати, оцінювати, модифікувати підручники та створювати власні уроки на основі вітчизняних і зарубіжних навчально-методичних комплектів (НМК) у контексті вимог шкіл академічного типу.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати:* теоретичні основи методики викладання ІМ: цілі, зміст, підходи, методи і методичні прийоми, засоби, форми організації процесу навчання ІМ у школах академічного типу.

2. *Уміти:* ефективно вибудовувати процес навчання ІМ у школах академічного типу, відповідно до завдань і умов навчання; використовувати сучасні методи, технології навчання ІМ.

3. *Володіти елементарними навичками:* застосування методичних прийомів навчання ІМ, а також системної діагностики якості знань, навичок і вмій.

Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, напряму підготовки 014.02 Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови)), кластеру “Українська мова і література та англійська мова” (Магістр).

Дисципліна викладається на II курсі в IV семестрі в обсязі 1.5 кредити ЕСТС, зокрема 58 годин (з них 14 год. лекцій та 14 год. практичних занять, 28 год. самостійної роботи та 2 год. заліку). Завершується дисципліна заліком у IV семестрі. Також передбачено 2 змістові модулі та 2 модульні контрольні роботи.

Дисципліна націлена на формування професійної педагогічної компетентності студентів, а також сприяє формуванню здатності застосування технологій, підходів, методів, принципів, засобів навчання в ході самостійної роботи.

Програма з навчальної дисципліни призначається для студентів університетів, інститутів/ факультетів ІМ, які оволодівають фахом учителя ІМ в магістратурі.

4. Завдання дисципліни:

– ознайомити студентів з навчально-методичним забезпеченням у процесі викладання ІМ у школах академічного типу;

– озброїти майбутніх учителів сучасними методами аналізу, оцінювання та модифікації навчально-методичного забезпечення процесу навчання ІМ у школах академічного типу;

– сформувати у студентів методичну компетентність створення власних навчальних матеріалів з використанням технологій критичного та креативного мислення, готовності до самостійного пошуку та постійного вдосконалення набутих знань і вмінь.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсум- ковій оцінці з дисцип- ліни
Код	Результат навчання			
I	<p>1. Знання про застосування сучасних концепцій й інноваційних підходів до розуміння навчально-методичного забезпечення в школах академічного типу.</p> <p>2. Знання про методи розробки навчально-методичного забезпечення. Уміння створювати презентації про застосування цих методів на уроках ІМ</p> <p>3. Знання про різні види навчально-методичного забезпечення для використання на уроках та про управління й організацію роботи на уроках із залученням того чи іншого виду навчально-методичного забезпечення</p> <p>4. Знання про сучасні освітньо-дослідницькі інструменти для вчителів, принципи та критерії їх застосування для проведення аналізу та оцінювання навчально-методичного забезпечення з ІМ у школах академічного типу</p> <p>5. Знання щодо застосування та використання принципів дизайнування для створення навчальних матеріалів для учнів, для розроблення мультимодальної наочності для проведення уроків ІМ, для укладання методичного портфоліо як основного засобу самооцінювання і оцінювання навчальних досягнень.</p> <p>6. Знання щодо організації і використання електронних підручників.</p>	Практичні заняття	Активна участь на занятті, підготовка та презентація проектів, виконання завдань, знання лексичного, граматичного і фонетичного матеріалу курсу	20

Продовження

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсум- ковій оцінці з дисцип- ліни
Код	Результат навчання			
2	<p>Уміння:</p> <p>Уміння аналізувати й оцінювати сучасне навчально-методичне забезпечення для навчання ІМ у школах академічного типу</p> <p>1. Уміння за допомогою відповідного навчально-методичного забезпечення автономно та в парах чи команді проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, організувати співпрацю учнів</p> <p>2. Уміння використовувати методи проектування та укладання навчальних матеріалів у професійній діяльності</p> <p>3. Уміння планувати й реалізовувати різні види навчально-методичного забезпечення з ІМ у школах академічного типу.</p>	<i>Практичні заняття, технологія проектів</i>	Виступи на практичних заняттях, підготовка та презентація проектів, наочності, методичного портфоліо, письмові роботи	20
3	<p>Комунікація:</p> <p>1. Уміння вибрати чи розробити такі навчальні матеріали, котрі допоможуть організувати співпрацю учнів, ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>2. Уміння звертати увагу на такі навчальні матеріали, котрі допоможуть учням і вчителю бути толерантним, ввічливим у спілкуванні з колегами та учнями, цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва з представниками інших країн</p> <p>3. Уміння розробляти такі навчальні матеріали, котрі допоможуть учням і вчителю ефективно спілкуватися в педагогічному колективі, науково-навчальній, соціально-культурній і офіційно-ділових сферах; аналізувати, оцінювати, модифікувати підручкові уроки та готувати ефективні презентації про свої дослідницькі здобутки</p>	<i>Практичні заняття, семінари, лекції,</i>	Бесіди, моделювання ситуацій	10
4	<p>Автономність і відповідальність:</p> <p>4.1. Готує матеріали, котрі допомагають учням адаптуватися до нових ситуацій та умов освітнього процесу, приймати рішення</p>	Практичні заняття, самостійна робота,	Усні відповіді студентів, письмові роботи.	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)															
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
<i>Знання</i>																
<i>Знає та застосовує</i> сучасні концепції й інноваційні підходи до розуміння навчально-методичного забезпечення в школах академічного типу	+	+	+	+	+	+										
<i>Знає та застосовує</i> методи розроблення навчально-методичного забезпечення. <i>Уміє</i> створювати презентації про застосування цих методів на уроках з ІМ із урахуванням різноманітності інтересів та потреб навчальної цільової групи	+		+	+			+							+		
<i>Аналізує й оцінює</i> різні види навчально-методичного забезпечення у професійній та громадській діяльності. Може виступати експертом оцінювання підручників.											+	+				
<i>Здатний проєктувати</i> психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками завдяки грамотному використанню навчально-методичного забезпечення.							+			+	+	+				+
<i>Здатний створювати</i> навчальні матеріали для учнів, а також укладати методичне портфоліо для майбутнього вчителювання.										+						
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.																
<i>Володіє</i> методичною компетентністю в сфері аналізу, оцінювання та модифікації навчальних матеріалів та може ефективно використовувати її у роботі. <i>Здатний</i> удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.							+			+				+		+
<i>Уміє</i> працювати з цифровими джерелами, знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію. <i>Уміє</i> аналізувати навчальні матеріали з точки зору рівня їхньої комунікативної орієнтованості.	+	+	+	+	+	+								+		+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

Усні відповіді, презентації, письмові рефлексивні роботи, проекти, портфоліо.

Студент допускається до підсумкового оцінювання за умови, якщо виконає 60% письмових робіт, напише 2 модульні контрольні роботи, а також набере за поточні роботи 36 і більше балів.

7.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

За кожне практичне заняття студент набирає максимально 5 балів, далі оцінки підсумовуються і знаходиться середня арифметична, яка надалі множиться на 12. Отже максимально 60 балів.

5 балів	Студент самостійно готує презентацію, не має проблем з мовленням відповідно до програмних вимог, виконує всі завдання самостійно, пише тести на 90-100 %.
4 бали	Студент майже самостійно готує презентацію, майже не має мовленнєвих проблем відповідно до програмних вимог, виконує майже всі завдання самостійно, пише тести на 75-89 %.
3 бали	Студент готує презентацію, демонструє деякі мовленнєві проблеми відповідно до програмних вимог, виконує завдання, пише тести з помилками на 60-74 %.
2 бали	Студент має проблеми з мовленням, мовлення не відповідає вимогам програми рівня B2 з ІМ, виконує не всі завдання, виконує їх з помилками, пише тести з помилками на 0-59 %.
1 бал	Не ставимо.

За першу модульну контрольну роботу студент набирає максимально 5 балів, а за другу – максимально – 15 балів. Перша модульна контрольна робота складається з тестової частини та усної бесіди.

5 балів	Студент легко імплементує теорію в практику, володіє мовними й мовленнєвими вміннями відповідно до рівня B2+.
4 бали	Студент робить несуттєві помилки, володіє мовними й мовленнєвими вміннями відповідно до рівня B2.
3 бали	Студент відчуває труднощі у мовленні, припускає значну кількість помилок.
2 бали	Студент втілює лише спорадично теорію на практиці. Володіє на 30-50% мовними й мовленнєвими вміннями відповідно до рівня B2.

У такий спосіб поточне оцінювання 60 балів.

На іспиті студент набирає 40 балів: 4 завдання по 10 балів: два теоретичні, по одному практичне й рефлексивне .

10 балів	Студент вільно і повно володіє мовними й мовленнєвими вміннями відповідно до рівня B2 матеріалом, розуміє усі граматичні поняття, імплементує теорію в практику, виконує письмову роботу на 18-20 балів, що відповідає оцінці "відмінно".
9 балів	Студент володіє матеріалом на 90%, викладає логічно, розуміє майже усі поняття, імплементує теорію в практику, проте робить незначні помилки, які ж сам виправляє.
8 балів	Студент володіє матеріалом на 80%, викладає логічно, розуміє 80% понять, має труднощі під час імплементування теорії в практику.
7 балів	Студент володіє матеріалом на 70%, розуміє 70% понять, має труднощі під час імплементування теорії в практику.
6 балів	Студент володіє матеріалом на 60%, знає лише основні положення, які слід висвітлити, розуміє 60% понять, потребує допомоги викладача під час імплементування теорії в практику.

5 балів	Студент володіє матеріалом на 50%, знає лише основні положення, які слід висвітлити, розуміє 50% понять, потребує допомоги викладача під час імплементації теорії в практику.
4 бали	Студент володіє матеріалом досить поверхово, плутає ключові поняття, потребує допомоги викладача під час імплементації теорії в практику.
3 бали	Студент володіє матеріалом на 30%, дає неправильну інтерпретацію ключовим поняттям, потребує допомоги викладача під час імплементації теорії в практику.
2 бали	Студент володіє матеріалом спорадично, не системно, дає неправильну інтерпретацію ключовим поняттям, навіть з допомогою викладача прикладає багато зусиль для імплементації теорії в практику.
1 бал	Студент володіє лише одиничними поняттями, мовлення спорадичне.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

Тематичний план занять

Тема	Кількість годин		
	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1: Методика формування методичної компетентності майбутніх учителів в розумінні, оцінюванні й продукуванні навчально-методичного забезпечення в школах академічного типу			
Тема 1. Традиційні підходи й методи оцінювання освітніх документів та навчальних матеріалів з ІМ. Врахування психолого-педагогічних особливостей їх використання учнями шкіл академічного типу.	2		2
Тема 2: Теорія мультимодальності та оцінювання навчально-методичного забезпечення з ІМ для зазначеної навчальної аудиторії.	2		2
Тема 3: Теорія комунікативної орієнтованості й оцінювання навчально-методичного забезпечення ІМ для зазначеної навчальної аудиторії.	2		2
Тема 4: Теорія диверсативності й оцінювання навчально-методичного забезпечення з ІМ для зазначеної навчальної аудиторії.	2		2
Тема 5: Теорії інтерактивності й оцінювання навчально-методичного забезпечення з ІМ для зазначеної навчальної аудиторії. Мультимедійна педагогічна презентація. Шляхи її створення. Вимоги до презентації. Презентація порівняльного аналізу підручників.		2	2
Тема 6: Теорії рефлексії й оцінювання навчально-методичного забезпечення з ІМ мов для зазначеної навчальної аудиторії. Рефлексивні щоденники учнів і майбутніх учителів. Оцінювання рівня рефлексивності навчально-методичних комплектів.	2		2

Продовження

Тема	Кількість годин		
	Лекційні заняття		Лекційні заняття
Тема 7: Портфоліо як метод засвоєння курсу і як метод оцінювання методичної компетентності майбутніх учителів.	2		2
Тема 8. Вимоги до аналізу, оцінювання та розроблення навчальних матеріалів, котрі забезпечують проведення занять за методом джигсо.		2	2
Тема 9. Вимоги до аналізу й оцінювання курсів, укладених за методом активізації резервних можливостей учня та учнівської групи. Оцінювання та модифікація інтенсивних методів викладання. Створення завдань, що сприяють утворенню успішної комунікативної спільноти.		2	2
Змістовий модуль 2. Методика формування у майбутніх учителів методичної компетентності в проведенні аналізу, оцінювання, модифікації існуючого навчально-методичного забезпечення та в створенні нових сучасних навчальних матеріалів			
Підготовка та презентація практичних завдань-проектів. Тема 10: Аналіз підручників з точки зору розмаїття методів та підходів, а також прийомів навчання. Модифікаційні схеми для вибраного контексту та років навчання.	2		2
Підготовка та презентація практичних завдань-проектів. Тема 11: Аналіз тематичного циклу підручника з точки зору рівня мультимодальності навчального матеріалу (використання вербального і візуального матеріалу, аудіо, відео та друкованого матеріалу тощо)		2	2
Підготовка та презентація практичних завдань-проектів. Тема 12: Аналіз тематичного циклу підручника з точки зору специфіки балансу вербального і візуального матеріалу		2	2
Підготовка та презентація практичних завдань-проектів. Тема 13: Аналіз тематичного циклу підручника з точки зору рівня використання принципу контекстуалізації.		2	2
Підготовка та презентація практичних завдань-проектів. Тема 14: Аналіз тематичного циклу підручника з точки зору рівня гендерного балансу. Модифікація матеріалів. Створення гендерно збалансованих завдань та вправ		2	2
МКР		2	
Всього годин	14	14	28

Загальний обсяг 58 год., зокрема лекції – 14 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 28 год., завершується дисципліна заліком.

9. Рекомендовані джерела:

Основна література:

1. Michael Long and Catherine Doughty. The Handbook of Language Teaching. Blackwell Publishing. –2011.
2. Simon Borg. Teacher Cognition and Language Education. Bloomsberry Publishing. – 2006.
3. Multimodal Teaching and Learning/ by Gunter Cress and others/. Routledge. – 2013.
4. Billie Eilam. Teaching, Learning, and Visual Literacy. The Dual Role of Visual Representation. Cambridge University Press, 2012.
5. Dobson J.M. Effective Techniques for English Conversation Groups. – Newbury House Publishers, 1997.
6. Thornbury S. The CELTA course [Certificate in English Language Teaching to Adults] / Scott Thornbury and Peter Watkins. – Cambridge: Cambridge University Press. – 2007.
7. Види навчальних презентацій. Режим доступу до джерела: <http://kukh.ho.ua/kurs/zaol/lit/prez.pdf>
8. The Common European Framework of reference: Language Learning, teaching. Assessment.
9. Методика навчання іноземних мов і культур: Підручник / кол. авторів під керівництвом С.Ю.Ніколаєвої. – Київ: Ленвіт, 2013.
10. Програми для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова, 5-9 класи. – Київ. 2002.
11. Програми для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова. – Київ. 2002.

Додаткова література (для самостійного опрацювання)

1. Longman Dictionary of contemporary English / director, Della Summers. New ed. – PEI 628. 58, 2003.
2. Ресурси мережі Інтернет.
3. Dobson J.M. Effective Techniques for English Conversation Groups. — Newbury House Publishers, 1997.
4. Harmer, Jeremy. The Practice of English Language Teaching, New Ed. Longman. 1991.